KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 16 päivänä marraskuuta 1999,

Ranskan myöntämästä tuesta Gooding Consumer Electronics Ltd:lle Creutzwaldissa sijaitsevan Grundigin entisen tuotantoyksikön ostoa varten

(tiedoksiannettu numerolla K(1999) 4230)

(Ainoastaan ranskankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2000/425/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainittujen artiklojen mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa,

sekä katsoo seuraavaa:

I MENETTELY

(1) Komissio kiinnitti lehtiartikkelien vuoksi huomiota tukiin, joita Ranskan viranomaiset halusivat myöntää Creutzwaldissa sijaitsevalle entiselle Grundigin tehtaalle, jonka Gooding Consumer Electronics Ltd (jäljempänä 'GCE') oli ostanut.

(2) Ranskan viranomaisten 16 päivän kesäkuuta 1994 ja 29 päivän maaliskuuta 1995 välisenä aikana päivätyillä kirjeillä komission pyynnöstä toimittamien tietojen sekä 5 päivänä tammikuuta 1995 päivättyyn kirjeeseen liitettyjen asiakirjojen perusteella komissio pystyi toteamaan, että osa tuesta oli jo myönnetty. Tukia on yhteensä kaksi, joista toinen myönnettiin tutkimus- ja kehitystyöhön ja toinen rakenneuudistukseen (jota on kutsuttu myös lisätueksi):

a) Tutkimus- ja kehitystuen suuruus oli 10 miljoonaa Ranskan frangia (1,52 miljoonaa ecua), ja tuki myönnettiin komission hyväksymän elektroniikka-alan tukijärjestelmän (Filière électronique) perusteella ja järjestelmää noudattaen ([1]).

b) Rakenneuudistustuen suuruus oli 36 miljoonaa Ranskan frangia (5,5 miljoonaa ecua). Ranskan valtion osuus tuesta oli 24 miljoonaa ja alueviranomaisten osuus 12 miljoonaa Ranskan frangia. Molemmat ovat tapauskohtaista tukea.

(3) GCE osti Grundigin entisen tuotantolaitoksen haltuunottosuunnitelman mukaan, jonka toteuttaminen aloitettiin 30 päivänä maaliskuuta 1994. Suunnitelma oli kaksiosainen; tavoitteena oli Gooding Electronique SA:ksi (jäljempänä 'GESA') nimetyn yrityksen rakenneuudistus ja sen pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttaminen. Uuden omistajan ehdottamat toimintasäännöt kesKittyivät seuraaviin toimenpiteisiin: i) tuotantotoiminnan uudelleensuuntaaminen (laadukkaat monotelevisiot ja satelliittivastaanottoon liittyvän tekniikan käyttöönotto, jonka markkinoilla kasvu on nopeaa), ii) tuotantotoiminnan osittainen turvaaminen aikaisemman osakkaan Grundigin takaamilla tilauksilla, iii) tuotannon ja henkilöstön supistaminen, iv) erittäin suositun tuotemerkin hankkiminen, jonka avulla voidaan varmistaa omien tuotteiden hyvä menekki ja v) "Original Equipment Manufacturing" (jäljempänä 'OEM') valmistus- ja jakeluverkoston perustaminen.

(4) Vuonna 1994 GESA:n palveluksessa oli 350 työntekijää, mikä merkitsee 38 prosentin supistusta verrattuna entisen Grundigin tehtaan 562 työntekijään.

(5) Rakenneuudistuksen jälkeen ja investointien järkeistämiseksi GESA vähensi tuotantoaan noin 300 000 televisioon verrattuna Grundigin vuosina 1990—1991 valmistamaan 578 000 vastaanottimeen. GCE/GESA toimivat Euroopan markkinoilla, joilla Ranskan viranomaisten toimittaman markkinatutkimuksen mukaan arvioitiin tuotettavan 16,7 miljoonaa väritelevisiota vuonna 1993. Yrityksen markkinaosuus oli tuolloin noin 1,74 prosenttia. Vuonna 1993 televisioiden kysyntä Euroopassa oli 21,5 miljoonaa vastaanotinta.

(6) Ranskan viranomaiset ilmoittivat komissiolle 3 ja 25 päivänä heinäkuuta 1995, että GESA oli jättänyt konkurssihakemuksen 22 päivänä kesäkuuta 1995. Komissio sai lisätietoja yrityksen tilanteesta sekä konkurssiin ja toiminnan lopettamiseen liittyvistä menettelyistä viimeksi 20 päivänä lokakuuta 1997.

(7) Asian käsittelyn aikana Ranskan viranomaiset ovat pyytäneet useaan otteeseen, että komissio ottaisi huomioon konkurssimenettelyssä tapahtuneen kehityksen ennen kuin se päättää aloittaa perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn. Viranomaisten mukaan menettelyn aloittaminen voisi vaikeuttaa yrityksen mahdollista myyntiä.

(8) Metzin ensimmäisen asteen tuomioistuin myönsi GESA:lle yritysten konkurssi- ja selvitystilamenettelyistä 25 päivänä tammikuuta 1985 annetun Ranskan lain 85/98 mukaisesti kuuden kuukauden seuranta-ajan, jota voidaan jatkaa useita kertoja. Ranska ilmoitti komissiolle 16 päivänä huhtikuuta 1997, että tuomioistuin oli

([1]) Komission päätös annettiin tiedoksi Ranskan viranomaisille 1 päivänä joulukuuta 1986 päivätyllä kirjeellä.

määrännyt 21 päivänä helmikuuta 1997 GESA:n lopetettavaksi. Tämän päätöksen täytäntöönpanoa päätettiin lykätä, koska Cofidur-konserni esitti ostotarjouksen. Sen jälkeen Metzin tuomioistuin antoi luvan GESA:n omaisuuserien siirtämiseen Cofidurille. Cofidur perusti uuden yrityksen, Continental Edisonin, joka Ranskan viranomaisten mukaan on aikaisemmasta toiminnasta täysin erillinen yritys.

(9) Ranskan viranomaiset ilmoittivat komissiolle 25 päivänä kesäkuuta 1997 aikomuksestaan myöntää uusia tukia GESA:n omaisuuden haltuunsa ottaneelle Cofidurille. Tutkittuaan näitä tukia komissio päätti 25 päivänä helmikuuta 1998 aloittaa perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn ([1]).

(10) Samana päivänä komissio päätti aloittaa saman menettelyn edellä mainituista toimenpiteistä GESA:n hyväksi. Ranskalle ilmoitettiin tästä päätöksestä 22 päivänä huhtikuuta 1998 ([2]) päivätyllä kirjeellä, joka julkaistiin *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* 11 päivänä kesäkuuta 1998 ([3]). Komissio on kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa tästä tuesta. Komissio ei ole menettelyn kuluessa saanut yhtään huomautusta jäsenvaltioilta eikä kolmansilta osapuolilta.

II PERUSTAMISSOPIMUKSEN 88 ARTIKLAN 2 KOHDAN MUKAISEN MENETTELYN YHTEYDESSÄ ESITETYT HUOMAUTUKSET

Komission ilmoittamat syyt menettelyn aloittamiseen

(11) Komissio on päättänyt aloittaa menettelyn seuraavista syistä:

a) Komissio ei voinut varmistua siitä, että GCE:n ehdottama toimenpide noudattaa vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen myönnettävää valtiontukea koskevia suuntaviivoja ([4]) (jäljempänä 'yhteisön suuntaviivat'), koska ei ollut osoitettu, että esitetty rakenneuudistussuunnitelma voisi kohtuullisen ajan kuluessa palauttaa yrityksen pitkän aikavälin elinkelpoisuuden. Komissio epäili tiettyjen, tuleviin toimintaedellytyksiin ja tuloslaskelmiin liittyvien oletusten realistisuutta, mikä asettaa kyseenalaisiksi positiiviset tulokset, jotka yrityksen odotettiin saavuttavan rakenneuudistuksen jälkeen. Näiden epäilysten vuoksi ei voitu katsoa, että Ranskan viranomaisten toimittamat, seuraavaa kolmea tilikautta koskevat tuloslaskelmaennusteet, maksuvalmiusarviot ja rahoitussuunnitelma olisivat olleet todenmukaisia.

b) Ei ollut osoitettu, että kilpailu ei vääristy kohtuuttomasti niillä markkinoilla, joilla GESA suunnitteli toimivansa (eli laadukkaat monotelevisiot, joiden kuvaruutu on 37—55 cm), sillä tuotanto oli tarkoitus kaksinkertaistaa rakenneuudistuksen loppuun mennessä.

c) Rakenneuudistussuunnitelmaa ei pystytty toteuttamaan kokonaisuudessaan, koska GESA:lla oli sekä komponenttitoimituksia koskevia ongelmia että muita vaikeuksia. Vastoin Ranskan viranomaisten käsitystä komission mielestä kyseiset ongelmat ovat sisäsyntyisiä eli se katsoo niiden johtuvan yrityksen omasta toiminnasta. Lisäksi komissio epäili edelleen osakkaan todellista halua toteuttaa laatimansa, toiminnan uudelleen aloittamista koskeva suunnitelma. Tätä epäilystä on vahvistanut se, että elektroniikka-alan tukijärjestelmästä myönnettyä 10 miljoonan Ranskan frangin tukea ei voitu maksaa, koska toimivaltaisille viranomaisille ei esitetty tarvittavia asiakirjoja, vaikka tutkimustyöt olikin toteutettu.

d) Vaikuttaa siltä, että Ranskan viranomaiset eivät tutkineet yksityiskohtaisesti GESA:n osakkaan GCE-konsernin rahoitusasemaa. Yksinomaan sitä, että GCE on lopetettu, olisi voitu pitää osoituksena siitä, että sen taloudellinen tilanne ei ollut riittävän vakaa. Toiminnan lopettaminen merkitsi sitä, että yhteisöjen suuntaviivoissa vaaditut edellytykset tuskin voisivat enää täyttyä tulevaisuudessa.

Ranskan huomautukset

(12) Ranska esitti komissiolle huomautuksensa 20 päivänä toukokuuta ja 18 päivänä kesäkuuta 1998 päivätyillä kirjeillä.

(13) Ranskan viranomaiset kielsivät komission epäilykset, jotka koskivat yrityksen elinkelpoisuuden palauttamiseksi tehtyjä ennusteita ja laskelmia. Arviot eivät viranomaisten mukaan olleet epärealistisia, sillä pienikokoisten televisioiden markkinat olivat kasvamassa, koska useampien televisiovastaanottimien hankkiminen kotitalouksiin on yleistymässä. Liiketoimintastrategiaan kuului myös se, että GESA:n televisiot korvaisivat osittain Aasiasta tuodut vastaanottimet vastauksena suurten jakeluketjujen nimenomaiseen kysyntään.

(14) Ranskan mukaan liikevaihdon kasvaminen yli 80 prosentilla vuosina 1994—1996 selittyy sillä, että alkuperäinen liikevaihto (vuonna 1994) on erittäin alhainen verrattuna Grundigin tehtaan tuotantoon. Viranomaiset korostavat, että GESA:n ongelmana ei ole ollut vähäinen tilauskanta, vaan vaikeudet täyttää tilauksia yrityksen ulkoisista häiriöistä johtuvista syistä kyseisenä ajanjaksona. Ranskan mukaan tällaisia häiriöitä ovat aiheuttaneet katodisädekuvaputkien saatavuusongelmat, jotka johtuvat yhden GESA:n tärkeimmän kuvaputkitoimittajan tuotantolaitoksessa tapahtuneesta onnettomuudesta.

([1]) EYVL C 198, 24.6.1998, s. 12.
([2]) SG(98)D/3213.
([3]) EYVL C 179, 11.6.1998, s. 9.
([4]) EYVL C 368, 23.12.1994, s. 12.

(15) GESA:n tuotantokustannusten supistamista koskevat arviot perustuivat uuden, integroidun ja muunneltavan G 1000 -televisiomuotin kehittämiselle, jota olisi helppo muokata eri eurooppalaisten standardien mukaisesti. Arviot perustuivat myös pitkälle automatisoidun ja tehokkaan tuotantolaitteiston käyttöön, joka soveltuisi tällä markkinasegmentillä toimivia aasialaisia kilpailijoita huomattavasti integroidumman muotin tuotantoon.

(16) Jotta automatisointia voitaisiin hyödyntää täysimääräisesti, tuotantomäärän on oltava huomattava. Tähän tavoitteeseen ei ole päästy, koska komponenttitoimituksissa on esiintynyt ongelmia ja koska Continental Edison -tuotemerkkiä ei ole voitu käyttää. Ranskan viranomaiset toteavat tältä osin, että myös muut kulutuselektroniikan valmistajat olivat päättäneet kyseisenä ajankohtana lisätä vastaavien tuotteiden tuotantoaan Euroopassa ja vähentää tuontia Aasian maista.

(17) Ranska kiistää komission perustelut, joiden mukaan tuki olisi voinut aiheuttaa yhteisössä toimivien valmistajien välisen kilpailun vääristymistä. GESA ei viranomaisten mukaan toimi samalla markkinasegmentillä johtavien eurooppalaisten valmistajien kanssa (lukuun ottamatta Grundigia), vaan se kilpaili edullisempien, pääasiassa Aasiasta tuotujen tuotteiden kanssa, joiden tuotanto yhteisössä on vähäistä.

(18) Ranska kiistää, etteivät maan viranomaiset olisi tutkineet riittävästi GCE-konsernin rahoitusasemaa, vaikkei yritys ollutkaan kovin tunnettu haltuunottoajankohtana keskisuuren kokonsa vuoksi ja koska se ei toiminut Ranskan markkinoilla. Ranska vahvistaa sen sijaan toteuttaneensa tarvittavat tutkimukset varmistuakseen GCE:n taloudellisen tilanteen vakaudesta. Näiden tutkimusten mukaan brittiyhtiöllä oli hyvä maine, joka perustui erityisesti sen asemaan kasvavilla markkinoilla (varsinkin satelliittivastaanotto), sen johtajan ja pääosakkaan henkilökohtaiseen maineeseen sekä liikesuhteisiin Grundig-yhtymän kanssa.

(19) Sen sijaan Ranska epäilee komission tavoin GCE:n osakkaiden todellista halua saattaa laatimansa suunnitelma päätökseen. Osakkaat eivät ole täyttäneet kaikkia antamiaan sitoumuksia, kuten esimerkiksi lupausta Creutzwaldin toiminnan monipuolistamisesta. Satelliittivastaanotinten tuotannon siirtäminen oli merkittävä osa suunnitelmaa, koska sen tarkoituksena oli lisätä tehtaan tuotantoa huomattavasti.

(20) Osakkaiden toiminta on myös rajoittanut yrityksen käytettävissä olevia varoja, sillä se teki mahdottomaksi t&k-tuen maksun ja pankkilainojen myöntämisen. Näin yritykseltä jäi saamatta 53 miljoonaa Ranskan frangia. Vielä vakavampaa on se, että on esitetty epäilyksiä varojen väärinkäytöstä.

(21) Ranska korostaa, että yrityksen vaikeudet saivat alkunsa pääasiassa osakkaiden poikkeuksellisesta ja ennakoimattomasta toiminnasta. Yhdessä epäsuotuisien tapahtumien kanssa (kyse on tilausvirheistä ja tiettyjen elektronisten komponenttien ja katodisädekuvaputkien saatavuusongelmista) tämä moninkertaisti jokaisen ennakoimattoman olosuhteen vaikutuksen ja vaikeutti GESA:n toimintaa erityisesti. Rakenneuudistussuunnitelman epäonnistuminen johtui näin ollen yrityksestä riippumattomista syistä.

III **TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI**

(22) GESA:lle myönnetty lisätuki on perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, sillä kyseinen julkinen avustus on antanut vastaanottajayritykselle mahdollisuuden toteuttaa rakenneuudistus ilman, että sen olisi tarvinnut vastata kaikista kustannuksista, kuten tavanomaisissa markkinaolosuhteissa toimivan yrityksen olisi pitänyt tehdä.

(23) Kuten tätä menettelyä aloitettaessa todettiin, Euroopan televisiotuotannon markkinoilla kilpailu on tiukkaa ja sitä kiristävät jatkuva hintojen lasku ja merkittävä tuonti kolmansista maista. Komission hallussa olevien tietojen perusteella Ranskan osuus väritelevisioiden myynnistä yhteisössä oli 18,7 prosenttia vuonna 1992, 19,05 prosenttia vuonna 1993 ja se supistui 15,7 prosenttiin vuonna 1996. Ranskan kauppatase yhteisön sisäisessä kaupassa oli näiden tuotteiden osalta alijäämäinen vuosina 1992—1996, lukuun ottamatta vuotta 1993, jolloin se oli hieman ylijäämäinen.

(24) Komissiosta on valitettavaa, ettei Ranska ilmoittanut sille 36 miljoonan Ranskan frangin rakenneuudistustuesta riittävän ajoissa, jotta komissio olisi voinut esittää huomautuksensa EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan määräysten mukaisesti. Jättämällä ilmoittamatta toimenpiteestä Ranska on laiminlyönyt perustamissopimuksen mukaisia velvoitteitaan. Velvoitteita laiminlyötiin uudelleen silloin, kun Ranska päätti myöntää lupaamansa tuen ilman komission lausuntoa tuen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille. Tästä syystä kyseinen tuki on laitonta.

(25) Tuen ei voida katsoa soveltuvan yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdassa määrättyjen poikkeusten perusteella, koska kyseessä ei ole yksittäisille kuluttajille myönnettävä sosiaalinen tuki eivätkä tuet ole tarkoitettu korvaamaan luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttamia vahinkoja. Myöskään 87 artiklan 2 kohdan c alakohdan poikkeusta ei voida soveltaa.

(26) Tukien ei voida katsoa soveltuvan yhteismarkkinoille 87 artiklan 3 kohdan a, b ja d alakohdan perusteella. Tukien tarkoituksena ei ole edistää taloudellista kehitystä alueella, jolla elintaso on poikkeuksellisen alhainen tai jolla vajaatyöllisyys on vakava ongelma 87 artiklan 3 kohdan a alakohdassa, 92 artiklan 3 kohdan c

alakohdan soveltamisesta aluetukiin annetussa komission tiedonannossa ([1]), tai aluesuunnittelupalkkioista tehdyssä komission päätöksessä tarkoitetulla tavalla. Tukien tarkoituksena ei myöskään ole Euroopan yhteistä etua koskevan tärkeän hankkeen edistäminen tai jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistaminen eikä kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistäminen.

(27) Sovellettavien yhteisön suuntaviivojen nojalla tuen soveltuvuuden tarkastelu on siis rajattava siihen, voidaanko 87 artiklan 3 kohdan c alakohdassa määrättyä poikkeusta soveltaa.

(28) Yhteisön suuntaviivojen perusteella komissio katsoo, että tuet voivat edistää taloudellisen toiminnan kehitystä muuttamatta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla, jos tietyt edellytykset täytetään. Jotta komissio voisi hyväksyä tuen, rakenneuudistussuunnitelman on täytettävä kaikki yleiset edellytykset ja varsinkin palautettava yrityksen pitkän aikavälin elinkelpoisuus, tuki ei saa aiheuttaa kohtuutonta kilpailun vääristymistä, tuen on oltava suhteutettu rakenneuudistuksen kustannuksiin ja siitä saataviin etuihin ja rakenneuudistussuunnitelma on toteutettava kokonaan.

(29) Menettely aloitettiin, koska komissiolle toimitettujen tietojen perusteella vaikutti siltä, että tiettyjä yhteisön suuntaviivoissa esitettyjä vaatimuksia ei ollut täytetty.

(30) Aluksi on todettava, että kolmivuotista rakenneuudistussuunnitelmaa, jonka toteuttaminen aloitettiin heti sen jälkeen kun GCE oli ottanut haltuunsa Grundigin tuotantolaitoksen 30 päivänä maaliskuuta 1994, ei voitu saattaa päätökseen, kuten yrityksen 22 päivänä kesäkuuta 1995 jättämä konkurssihakemus osoittaa. Ranskan mukaan GESA:n konkurssihakemus hieman yli vuoden kuluttua rakenneuudistussuunnitelman aloittamisesta ei kuitenkaan merkitse sitä, että tuotantosuunnitelmat ja tuloslaskelmaennusteet olisivat olleet epärealistisia tuen myöntämishetkellä. Komission on siis tutkittava, oliko rakenneuudistussuunnitelma suuntaviivojen mukainen silloin, kun toiminnan jatkaja esitti Ranskan viranomaisille päätöksensä investoida Grundigin vanhaan tehtaaseen.

Elinkelpoisuuden palauttamista koskeviin realistisiin oletuksiin perustuvan rakenneuudistussuunnitelman olemassaolo

(31) Viranomaisten mukaan GESA:n pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttaminen kohtuullisessa ajassa perustui realistisiin ennusteisiin. Komissio totesi menettelyä aloittaessaan, että liikevaihdon oletettiin kasvavan yli 80 prosenttia vuosina 1994—1996. Tällainen kehitys perustui Ranskan mukaan vertailukohtana olevan liikevaihdon alhaisuuteen, eli tuotannon aloitustaso oli hyvin alhainen verrattuna entisen Grundigin tehtaan tuotantoon.

(32) GESA:n alustavaa tuotantokapasiteettia korotettiin 300 000 vastaanottimeen vuodessa. Grundigin GESA:lle tekemät tilaukset kattoivat koko vuoden 1994 tuotantotoiminnan, eli 160 000 vastaanotinta ja erilaisia osakokonaisuuksia. Koska tuotanto suunnattiin pienikokoisiin vastaanottimiin, rakenneuudistussuunnitelmassa esitettiin tuotannon määrän kasvattamista seuraavina vuosina kyseisen markkinasegmentin kysyntään vastaamiseksi.

(33) Komissio toteaa, että tuotannon kasvu oli ratkaiseva edellytys hankkeen elinkelpoisuuden varmistamiseksi, sillä tuotantoprosessin automatisointi edellytti suuria tuotantomääriä ollakseen kannattavaa. Vaikka tuotantovolyymi olisikin pystytty kaksinkertaistamaan kahdessa vuodessa, se olisi saavuttanut vasta saman tason kuin Grundig ennen kyseisestä tuotantolaitoksesta luopumistaan, mikä oli noin 500 000 vastaanotinta vuosina 1992—1993 (lähes 600 000 edeltävänä vuonna). Lisäksi pienikokoisten vastaanotinten markkinoilla on selkeästi paremmat myyntiodotukset kuin niillä markkinoilla, joilla Grundig toimi (suurikokoiset televisiot) ennen vetäytymistään tuotantolaitoksesta.

(34) Pienikuvaruutuisten televisioiden markkinoille oli ollut ominaista suurimpien valmistajien välinen tiukka hintakilpailu 1990-luvun alusta lähtien. Ranska perusteli näille markkinoille siirtymisen strategiaa sillä, että kotitaloudet hankkisivat vähitellen useampia vastaanottimia. Vuoden 1997 Panorama of EU Industry -julkaisussa vahvistettiin kyseinen suuntaus markkinoilla vuosina 1993—1995. Julkaisun mukaan pääosa hankinnoista tapahtui vanhojen laitteiden vaihtamiseksi uudempaan tai toisen vastaanottimen hankkimiseksi.

(35) Kyseinen GESA:n toimintastrategia perustui suurten jakeluketjujen selvään kysyntään. Ne edellyttivät paikallisia toimittajia, joiden tuotanto oli joustavaa, laadukasta, kilpailukykyistä ja joko perustui omiin merkkeihin tai ei, mutta jolla voitaisiin korvata aasialaiset, halvemman hintaluokan tuotteet. Ranskan toimittamien tietojen mukaan jakeluketjut halusivat korvata tämän laadultaan epätasaisen tuotannon, jonka takuuhuoltopalvelut olivat kalliita ja jonka toimitusajat eivät enää soveltuneet kysynnän nopeisiin vaihteluihin.

(36) Koska kyse on suurten jakeluketjujen nimenomaisesta kysynnästä — siis merkittävästä myyntikanavasta (kolmannes markkinoiden myynnistä vuonna 1993) — oli perusteltua ennakoida myynnin kasvavan huomattavasti. On myös lisättävä, että vuoteen 1993 asti pienikokoisten televisioiden tuotanto kattoi vain puolet tämän segmentin kysynnästä Euroopassa (4,1 miljoonaa valmistettua vastaanotinta verrattuna 8,3 miljoonan yksikön kysyntään) ([2]), sillä tämän segmentin tuotteet muodostivat pääosan Eurooppaan suuntautuvasta tuonnista.

([1]) EYVL C 282, 26.10.1995, s. 11.

([2]) Lähde: Grundig.

(37) Myös jotkut muut keskikokoiset eurooppalaiset valmistajat noudattivat samaa liiketoimintastrategiaa, esimerkiksi Kasui Ranskassa, Mivar, Formenti ja Imperial Italiassa ja Elbe Espanjassa. On siis pääteltävä, että GESA:n valinta ei vaikuttanut epätavalliselta, koska vastaavankokoiset, muissa jäsenvaltioissa toimivat valmistajat menettelivät samalla tavoin.

(38) Strategia osoittautui pian perustelluksi, koska GESA vakuutti suuret eurooppalaiset jakeluketjut toisaalta integroidulla, laadukkaalla ja kaikkiin eurooppalaisiin standardeihin mukautettavalla G 1000 -tuoteryhmällään ja toisaalta kyvyllään vastata nopeasti erittäin kausiluonteiseksi muuttuneiden markkinoiden kysyntään. Yritystoiminta ei lamautunut tilauskannan riittämättömyyden vuoksi, vaan siihen johtivat vaikeudet täyttää tilaukset toimitushäiriöiden seurauksena.

(39) Aloittaessaan menettelyä komissio totesi, että GESA aikoi valmistaa televisioita erityisen kilpailukykyiseen, Aasian maissa valmistettujen tuotteiden hintatasoon verrattavissa olevaan hintaan. Komissio epäili yrityksen mahdollisuuksia saavuttaa tuontituotteita vastaava kustannustaso erityisesti työvoimakustannusten osalta.

(40) Menettelyn aikana Ranska on täsmentänyt, että yrityksen tavoitteena ei ollut päästä samoihin tuotantokustannuksiin aasialaisten tuottajien kanssa. Perinteisesti edullisia hintoja suosivassa vähittäismyynnissä suurten jakeluketjujen kautta hyväksytään selvästi eurooppalaisiin tuotteisiin liittyvät lisäkustannukset, kun tuotteet ovat korkealaatuisempia ja kun toimitusten helppous mahdollistaa tuontituotteiden myyntiä vastaavien voittomarginaalien saavuttamisen. Takuuhuoltoon tuotujen laitteiden määrän väheneminen ja mahdollisuus vastata erittäin kausiluonteiseen kysyntään vähentämällä samalla varastoja mahdollistivat hieman korkeampien ostohintojen kattamisen.

(41) GESA:n tuotantokustannusten supistaminen perustui uuden G 1000 -muotin kehittelyyn ja pitkälle automatisoidun tuotantolaitteiston käyttöön, joka soveltui samalla markkinasegmentillä toimivia aasialaisia kilpailijoita integroidumman vastaanottimen tuotantoon. Jotta automatisoinnista saataisiin suurin hyöty ja supistettaisiin työvoimakustannuksia, tuotannon volyymin oli oltava suuri. Tätä tavoitetta ei kuitenkaan voitu saavuttaa edellä mainittujen toimitushäiriöiden vuoksi.

(42) Edellä esitetyn perusteella komissio katsoo, että tuloslaskelmaennusteet perustuivat realistisille olettamuksille uuden ja jatkuvasti kasvavan markkinasegmentin hyödyntämisestä. Lisäksi kolmen tilikauden aikana toteutettavaksi suunniteltu yrityksen tervehdyttämissuunnitelma oli riittävän johdonmukainen, progressiivinen ja rakenteellisiin parannuksiin perustuva (tuotannon monipuolistaminen kasvusegmenteille, toiminnan jatkajan käyttöön ottama uusi tekniikka, työvoimakustannusten supistaminen liikevaihtoon verrattuna, t&k-investointitoiminnan säilyttäminen) ollakseen toteuttamiskelpoinen ja palauttaakseen yrityksen elinkelpoisuuden. Liiketoiminnan tuloksen odotettiin paranevan siten, että se on rakenneuudistuksen päätteeksi 5,2 prosenttia liikevaihdosta ennen veroja ja 1,4 prosenttia liikevaihdosta verojen vähentämisen jälkeen.

(43) Rahoituslaskelman mukaan rakenneuudistuksen päättyessä vuonna 1996 yrityksen vakavaraisuus olisi terveellä pohjalla ja kassavirta selvästi positiivinen. Velkojen ja omien varojen suhde normalisoituisi rakenneuudistuksen ensimmäisten vuosien investointien aiheuttaman kasvun jälkeen. Oman pääoman tuoton odotettiin olevan noin 15 prosenttia rakenneuudistuksen päättyessä.

(44) On myös todettava, että tilikausi 1994 päättyi positiiviseen nettotulokseen, vaikka rakenneuudistussuunnitelmassa sen ennakoitiin jäävän negatiiviseksi. Positiivinen nettotulos saavutettiin pelkästään niiden tilausten perusteella, jotka Grundig oli sitoutunut tekemään GESA:lle.

(45) Entisen Grundigin tehtaan toiminnan jatkajan esittämä rakenneuudistussuunnitelma täyttää näin ollen elinkelpoisuuden palauttamista koskevan yhteisön suuntaviivojen arviointiperusteen.

Kilpailun kohtuuttoman vääristymisen välttäminen

(46) Kuten komissio totesi menettelyä aloittaessaan, erityisesti yrityksen kustannusten supistamistavoitteiden perusteella voitiin ajatella, että GESA:n tuotanto korvaisi pikemminkin muiden yhteisön tuottajien tuotannon kuin kolmansista maista tuodut tuotteet. Tällöin ei siis voitu sulkea pois sitä mahdollisuutta, että tuki vääristäisi kohtuuttomasti kilpailua.

(47) Komissio toteaa, että GESA ei ole asemoinut tuotteitaan tunnettujen eurooppalaisten merkkien markkinasegmentille, lukuun ottamatta tuotantoa Grundigin nimissä, vaan pääasiassa Aasiasta tuotujen edullisten tuotteiden segmentille. Alihankintatuotannon Grundigille oli tarkoitus pysyä melko vakiintuneena myös jatkossa. Lisäksi GESA ei pyrkinytkään samoihin tuotantokustannuksiin kuin aasialaiset valmistajat, vaan vastaavanlaisiin kustannuksiin kun vertailussa otettiin huomioon tuotteiden laatuero.

(48) Suurten jakeluketjujen kysyntä GESA:n tuotteille selittyy tuotteiden laadulla eikä tuen mahdollisella vaikutuksella lopulliseen myyntihintaan. Koska jakeluketjut olivat siis valmiita hyväksymään parempilaatuisten tuotteiden korkeamman hinnan, on kohtuullista ajatella, että GESA:n tuotanto olisi korvannut pikemminkin tuontituotteita kuin muiden eurooppalaisten kilpailijoiden tuotteita. Menettelyn aikana kukaan kilpailija ei ole valittanut komissiolle, että GESA:lle myönnettyjen tukien avulla rahoitettaisiin kilpailijoille vahingollista liiketoimintastrategiaa.

(49) On loogista ajatella tämän suuntauksen yleistyvän, kun otetaan huomioon yli 4 miljoonan vastaanottimen ero pienikokoisten televisioiden kysynnän ja tuotannon välillä Euroopassa. Ranskan toimittamien tietojen mukaan suuret kulutuselektroniikan valmistajat, kuten Sanyo ja Sharp, päättivät samaan aikaan lisätä vastaavanlaisten tuotteidensa tuotantoa Euroopassa vähentämällä tuontiaan matalapalkkaisista Aasian maista hyödyntääkseen enemmän pitkälle automatisoitujen tuotantolaitteistojen tarjoaman kilpailuetua, parempaa laatua ja välttääkseen tullimaksuja ja polkumyyntitulleja.

(50) Kun otetaan huomioon, että tällaisten tuotteiden tuotannon suunniteltu lisääminen ei uhannut yhteisön tuotantoa, vaan sillä oli lähinnä tarkoitus korvata osa kolmansista maista peräisin olevista tuontituotteista, komissio katsoo, että kilpailun kohtuuttoman vääristymisen välttämistä koskeva edellytys täyttyy.

(51) Komissio katsoo lisäksi, että tehtaan tuotantokapasiteettia supistettiin huomattavasti haltuunoton yhteydessä. Suunnitellun tuotannon lisäämisen perusteella tuotantokapasiteetti olisi saattanut myös kasvaa. Yhteisön suuntaviivojen nojalla komissio arvioi, että saatavilla olevat tiedot eivät oikeuta vaatimaan kapasiteetin vähentämistä rakenneuudistuskauden päättyessä, koska Ranskan viranomaisten toimittaman markkinatutkimuksen mukaan suunnitelman laadintahetkellä GESA:n markkinasegmentillä ei ollut rakenteellista ylikapasiteettia.

Kustannuksiin suhteutettu tuki

(52) Yhteisön suuntaviivojen mukaan tuen on oltava suhteutettu rakenneuudistuksen kustannuksiin ja sillä saavutettuihin etuihin. Tämä edellyttää erityisesti, että tuensaajat osallistuvat merkittävällä tavalla rakenneuudistussuunnitelman toteuttamiseen joko omien varojensa avulla tai markkinaehdoin hankitulla ulkoisella rahoituksella. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa tuet ovat yhteensä 46 miljoonaa Ranskan frangia, josta 10 miljoonaa on myönnetty komission hyväksymästä elektroniikka-alan tukijärjestelmästä. Haltuunottojärjestelyn rahoituksen perustana oli GCE:n tekemä 80 miljoonan Ranskan frangin pääomasijoitus, jonka lisäksi aikaisempia sosiaalisuunnitelmia rahoitettiin 75 miljoonalla Ranskan frangilla. Toimenpiteen rahoituskustannukset olivat siis yhteensä 201 miljoonaa Ranskan frangia. Rakenneuudistustuki kattaa 18 prosenttia tästä summasta. Julkinen tuki näyttää suhteutetulta haltuunoton kokonaiskustannuksiin, joista vastasivat pääosin yksityiset yritykset.

Rakenneuudistussuunnitelman toteuttaminen kokonaan

(53) Ranskan mukaan GESA:n 22 päivänä kesäkuuta 1995 jättämä konkurssihakemus ei vaikuta vuonna 1994 myönnetyn valtiontuen soveltuvuuden arviointiin. Koska yhteisön suuntaviivoissa vaaditaan myös, että rakenneuudistussuunnitelma on saatettava päätökseen, on tutkittava syitä, joiden vuoksi näin ei GESA:n tapauksessa tapahtunut.

(54) Komissio ottaa tältä osin huomioon, että useammat tekijät ovat häirinneet rakenneuudistussuunnitelman toteuttamista. GESA ei pystynyt täyttämään tilauksia osittain elektronisten komponenttien ja katodisädekuvaputkien toimitusongelmien vuoksi ja osittain Continental Edison -tuotemerkin käyttöön liittyvien ongelmien vuoksi.

(55) Ranskan tässä menettelyssä esittämien selvitysten perusteella komissio katsoo, että komponenttitoimitusten häiriöt alle vuoden kuluessa tuotantolaitoksen haltuunotosta voidaan katsoa osittain ulkoisiksi syiksi, joita ei voinut ennakoida. Vaikeudet johtuivat yrityksen tärkeimmän komponenttitoimittajan Thomsonin toimitusongelmista, ja se keskeytti äkillisesti katodisädekuvaputkien toimittamisen. Kyseinen osa muodostaa noin kolmanneksen tuotteen kokonaiskustannuksista, ja se liittyy teknisesti muottiin, mikä merkitsee sitä, ettei toimittajaa voida nopeasti muuttaa. Osan merkittävyyden vuoksi toimituskatkos pudotti huomattavasti GESA:n tuotantoa. Ranska totesi myös, että kilpailevat yritykset eivät olleet osanneet varautua sen paremmin toimitushäiriöihin. Samasta ongelmasta kärsi erityisesti Daewoo, joka oli perustanut televisiotehtaan Moselleen samaan aikaan kuin GESA.

(56) Sen sijaan komissio katsoo yrityksen sisäisiksi syiksi, joista osakkaat vastaavat, yrityksen tekemät ”tilausvirheet”, jotka Ranskan viranomaiset ovat myöntäneet kyseessä olevaa tukea tutkittaessa. Edellä mainitut toimitushäiriöt moninkertaistivat näiden virheiden vaikutukset.

(57) GESA ei voinut hyödyntää Continental Edison -tuotemerkkiä, jonka avulla se olisi voinut myydä huomattavan osan tuotannostaan, sillä merkki oli arvostettu. Tämä ongelma johtui GESA:n ja tuotemerkin aikaisemman omistajan Thomson SA:n välisten neuvottelujen pitkittymisestä. Sopimukseen ei päästy tuotannon määrästä, jonka GESA olisi voinut markkinoida kyseisellä merkillä. Aloittaessaan menettelyn komissio totesi, että tämäntyyppistä sopimusehtoa koskevat neuvottelut ovat tavallisia ja siis ennakoitavissa. Vaikka Ranska myönsikin tämän pitävän paikkansa, se pitää erittäin epätavallisena sitä, että neuvotteluissa esiintyneet vaikeudet olisivat antaneet aikaisemmalle omistajalle syyn viivästyttää sopimuksen allekirjoittamista useammalla kuukaudella. Ranskan mukaan ei myöskään voitu olettaa toisen osapuolen käyttävän sopimusehtoa muuhun tarkoitukseen. Neuvottelut saatiin lopulta päätökseen vasta GESA:n konkurssihakemuksen jälkeen elokuussa 1995, jolloin yrityksen tilanne oli jo vaikea. Komissio katsoo kuitenkin, ettei GCE ponnistellut erityisesti saadakseen nopeasti päätökseen neuvottelut sopimuksesta, jonka perusteella se olisi voinut alkaa käyttää Continental Edison -tuotemerkkiä.

(58) Koska toiminnan jatkajaehdokas ei täyttänyt rakenneuudistusehdotuksessa esittämiään lupauksia, tämä rajoitti yrityksen käytettävissä olevien varojen määrää. Osakkaat eivät monipuolistaneet tehtaan toimintaa eivätkä siirtäneet satelliittivastaanottimien tuotantoa Creutzwaldiin. Asiakirjatodisteiden puuttuminen esti t&k-tuen maksun (10 miljoonaa Ranskan frangia), joka oli myönnetty komission hyväksymän tukijärjestelmän perusteella ja sitä noudattaen, vaikka investointi olikin toteutettu. Tämän lisäksi osakkaiden kieltäytyminen toimittamasta konsernin rahoitusasemaa koskevia tietoja johti siihen, että pankit eivät myöntäneet 53 miljoonan Ranskan frangin luottoa. Näin ollen GESA:n konkurssihakemuksen syynä ei siis näyttäisi olevan GCE Ltd -konsernin oletettu maksukyvyttömyys, vaan emoyhtiön haluttomuus esittää konsernin rahoitusasemaa koskevat tiedot.

(59) Rahoitus- ja rakenneuudistussuunnitelmat perustuivat siis oletukseen siitä, että osakkaat täyttävät sitoumuksensa. Ranska epäilee myös, että varoja on väärinkäytetty, ja se on aloittanut asiaa koskevat oikeudelliset tutkimukset. Kyseisenä ajankohtana ilmestyneiden lehtien mukaan GESA siirsi huomattavasti varoja GCE:lle. Samojen lähteiden mukaan oikeusviranomaiset olivat kiinnostuneita muun muassa siitä, miten GESA:n saama julkinen tuki oli käytetty.

(60) Ranska vahvistaa epäilyt, jotka komissio esitti menettelyä aloittaessaan ja jotka koskivat GCE:n osakkaiden todellista halua noudattaa esittämäänsä suunnitelmaa. Tässä tapauksessa osakkaiden toimintaa — riippumatta siitä, johtuiko se yrityksen ulkoisista vai sisäisistä syistä — oli mahdotonta ennakoida, ja se esti kaikki mahdollisuudet varmistaa tuotantolaitoksen kannattavuus, jopa vastoin Ranskan viranomaisten tahtoa. Osakkaiden toiminta on siis merkittävä syy siihen, miksei rakenneuudistussuunnitelmaa pystytty toteuttamaan kokonaan.

(61) Tässä yhteydessä Ranska on vakuuttanut komissiolle toteuttaneensa kaikki tarvittavat tutkimukset GCE:n todellisen tilanteen selvittämiseksi. Näiden tutkimusten mukaan liike-elämän ja etenkin asiaan perehtyneiden yritysten hallussa ei ollut tietoja, joiden perusteella GCE:n olisi voitu uskoa kärsivän vaikeuksista. Näyttää siltä, että yrityksellä oli hyvä maine, joka perustui erityisesti sen asemaan kasvavilla markkinoilla, sen johdon ja pääosakkaan henkilökohtaiseen maineeseen ja liikesuhteisiin Grundig-yhtymän kanssa.

(62) GESA:n pääosakkaan GCE-konsernin epätavallinen toiminta näyttää siis vahvistavan komission jo menettelyn alussa esittämät epäilyt yhtymän todellisesta halusta noudattaa ehdotettua suunnitelmaa.

IV **PÄÄTELMÄT**

(63) Edellä esitetyn perusteella komissio päättelee, että GESA:n rakenneuudistussuunnitelma oli toteuttamiskelpoinen, perustui realistisiin oletuksiin tulevista toimintaedellytyksistä ja mahdollisti yrityksen pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttamisen. Sen sijaan rakenneuudistussuunnitelman toteuttaminen epäonnistui, mikä johti yrityksen konkurssiin. Syinä tähän voidaan pitää yrityksestä riippumattomia tekijöitä, kuten toimitusten äkillistä keskeytymistä, ja etenkin sitä, että toiminnan jatkaja ei täyttänyt rahoitusta ja tuotantotoiminnan monipuolistamista koskevia sitoumuksiaan. Yksi pelastamis- ja rakenneuudistustuen suuntaviivoissa määritelty yleinen edellytys koskee rakenneuudistussuunnitelman toteuttamista kokonaan. Näin ollen tätä vaatimusta ei ole noudatettu.

(64) Ranskan viranomaisten GESA:lle myöntämään 36 miljoonan Ranskan frangin tukeen ei siis voida edellä esitetyistä syistä soveltaa perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettua poikkeusta yhteisön suuntaviivojen mukaisesti.

(65) Kun tuet eivät sovellu yhteismarkkinoille, komission on käytettävä mahdollisuutta, jonka Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on sille myöntänyt asiassa 70/72, komissio vastaan Saksa, 12 päivänä heinäkuuta 1973 ([1]) antamassaan tuomiossa ja vahvistanut asiassa 310/85, Deufil vastaan komissio, 24 päivänä helmikuuta 1987 ([2]) ja asiassa C-5/89, komissio vastaan Saksa, 20 päivänä syyskuuta 1990 ([3]) antamissaan tuomioissa, ja velvoitettava jäsenvaltio perimään tuensaajalta takaisin laittomasti myönnetty tuki. Tuen takaisinmaksu on välttämätöntä, jotta voidaan palauttaa aikaisemmin vallinnut tilanne ja poistaa kaikki taloudelliset edut, joista väärinkäyttöön perustuvalla tavalla myönnetyn tuen saaja on voinut laittomasti hyötyä kyseisen tuen myöntämispäivästä alkaen.

(66) Tuki on perittävä takaisin Ranskan lainsäädännön säännöjen ja menettelyjen mukaisesti. Tuen määrään lisätään korot, joita lasketaan tuen myöntämispäivästä sen todelliseen takaisinmaksupäivään. Korko perustuu aluetukien avustusekvivalenttien laskennassa käytettyyn viitekorkoon,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Valtiontuki, jonka Ranska on myöntänyt Gooding Electronique SA. -yhtiölle ja jonka määrä on yhteensä 36 miljoonaa Ranskan frangia, ei sovellu yhteismarkkinoille.

([1]) Kok. 1973, s. 813.
([2]) Kok. 1987, s. 901.
([3]) Kok. 1990, s. I-3437.

2 artikla

1. Ranskan on toteutettava tarvittavat toimenpiteet 1 artiklassa tarkoitetun ja tuensaajalle sääntöjenvastaisesti maksetun tuen perimiseksi takaisin.

2. Tuki on maksettava takaisin viipymättä kansallisen oikeuden mukaisten menettelyjen mukaisesti, jos niissä mahdollistetaan päätöksen välitön ja tehokas täytäntöönpano. Takaisinperittävään tukeen sisällytetään korko alkaen siitä, kun tuki asetettiin tuensaajan käyttöön, tuen todelliseen takaisinperintään asti. Korko perustuu aluetukien avustusekvivalenttien laskennassa käytettyyn viitekorkoon.

3 artikla

Ranskan on ilmoitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta sen noudattamiseksi toteuttamansa toimenpiteet.

4 artikla

Tämä päätös on osoitettu Ranskan tasavallalle.

Tehty Brysselissä 16 päivänä marraskuuta 1999.

Komission puolesta

Mario MONTI

Komission jäsen